

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה יח.

מסורת הש"ס

(א) סתהדרין, (ב) קמן למקן:
שבת פה. ר"ה כד: סתהדרין
תה, (ג) שבת (ד) ע"ש
(ה) צילי ליתא, (ו) ובע"ש
ארחא א"ל ר' חנינא
(ז) (עליל ח: א: ז) ובע"ש א"ל
רבי, (ח) צילי ארחא גילין.
(ט) ובי' חוס' כחזות קב:
ד"ה חמוקין, (י) (עליל ח: א: ז).
(יא) קמן לד: שבת קב:
(יב) צילי מחברת ובע"ש ליתא
ועי' צברוק עקר מרה:
(יג) ק"ה גימ, (יד) (ספרי)
מלה ובי' ועי' צ"ל
אחיות (ובי' מהר"ע) צ"ל

תורה אור השלם

1. כי אתה בא אל
הארץ אשר יִשְׂרָאֵל
נָתַן לָךְ לֹא תִלְמַד
לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבַת הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּם:
דְּבָרִים יִי שׁ
הָרַם: לָמָּה אֵיךְ בִּימֵי רַע
עוֹן עֲקָבִי יִסּוּבֵנִי:
תְּהִלָּים מִט ו
2. הַצּוֹר תִּמְנִים פְּעָלָיו
כָּל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל
אֲמוּנָה וְאֵין עוֹל צָדִיק
וְיִשָּׁר הוּא:
דְּבָרִים לֵב ד
3. גָּדֹל הַעֲצָר וְרַב
הַעֲלִילָה אֲשֶׁר עֲנִין
פְּקוּחוֹת לֵב כָּל דְּרָכֵי בְּנֵי
אָדָם לִמַּת לֹאִישׁ כְּדָרְכֵי
וּכְפָרִי מַעֲלָלָיו:
יְרִמְיָהוּ לֵב יִי

הגהות הב"ח

(א) גמ' וספר תורה מונח
לך צמיקך:

מוסף רש"י

ואין חתיית המותין
ההדירה. גמולם מנדרס
דדדדדדדדדדדדדדדדד
לחמית המסמס סן המורה
פסלו יאז המורה וממלן
שחיו חמורס אלז לז
רמחל דדדדדדדדדדדדדדדד
עוקר ופוקר סס חמית
מסמס סן המורה סז
לממממממממממממממ
וה מסיקס סז
ידע סז סז סז סז סז
גמול סז (סנהדדרן ז
ושסן גלריו בוסס ד
סססן וז מדבריו דסססן
לדבין ולדורות. גמול
לסזין מעסוסס ססס
מקוקלסס ממוסס ססס
לז מלעסס סז סז סז סז
סז סז סז (דברס יז ס)
א: ססול לעמוד ססן וסס
עססס ניזל סקר לעבד
סססס סססס סססס
ססס. דשססס. ססססס
ד' דק' ז' ססס (קססו
דכ).

להתלמד עזר דרשניא' דו'. ומיהו הקצ"ה מדקדק עם הלדיקס כחוט השערה (יבמות דף קס"א:) ואפילו להתלמד יש לחוש לכבוד הרב וקרא ללא תלמד לעשות צמילי אחרניתא תוקמה כמו נטיעת קישואין דסנהדרין (דף ס"ח.) ודמות לורת לבנה דר"ג (ר"ה דף ד"ג):

כדכתיב (צמדזר

(ה) אל הקובה: דקדק. לפסוע
 פסיעות נאות ונחמד (מהלם מה)
 כל כבודה בת מלך פנימה: שאדם
 דש בעקביו. דקדוק פסיעות כי
 הכא. ל"א שאדם דורסן דרגלים
 שאין לשוין בעיניו כלום: על כל
 דרכי. אפילו דקדוק פסיעות:
 שאשה יושב ועומק כסורה. והם

גורו על כך: דבר של טעם.
שהחריבה את ביתו והרגה את
חסידיו ועדיין קיימת: כלום מעשה
בא לידך. ואשמע איך היית נוגה:
מעוט של פורס. שהנחתים לסעודת
פורס. שתחלפו לי ואתקמים לעניים
וסבור הייתי שארנקי של דקדה היא
ולא נפרעתי מארנקי של דקדה:
מתקן יהא חלקי. הואיל והיית
ויתרן בממוק: אראך בכך.
כלומר זו היא שכרה של תורה:
קלנטוירי. ממונה עליו: סרקבא.
תרי וכן שתי סאה דינרי והוביס:
נקט נפשים תחד פראש. התקין
עייני לבשו כחמד מן הפרסים:
דסתא אנא. דרך נשים לי: מסרחנא
מרסח. כלומר אמתין לך עד
שיפסקו לך ודוגמתו בצ"ק בפרק
מרובה (דף פ:) מאן תרה נתנה
שמואל: פלגא פלה. את השלטון בכל
עת שיעליל עליך פייסח בממוק: ופי
שלמי. כשיכלו הדינרין ממאי פלחנא:
מי

ההוגה את השם באותיותיו והיכי עבדי
הכי⁶ והתנן אלו שאין להם חלק לעולם
הבא⁷ האומר אין תורה מן השמים ואין
תחיית המתים מן התורה אבא שאול אומר
אף ההוגה את השם באותיותיו להתלמד
עבד⁸ כדתניא⁹ לא תלמד לעשות אבל
אתה למד להבין ולהורות אלא מאי
שמעמא אענש משום הוגה את השם
בפרהסיא [דהוי] ועל אשתו להריגה דלא
מיחה ביה מכאן אמרו¹⁰ כל מי שיש בידו
למחות ואינו מוחה נענש עליו ועל בתו
לישב בקובה של זונות דאמר ר' יוחנן
פעם אחת היתה בתו מהלכת לפני גורלי
רומי אמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה
זו מיד דקדקה בפסיעותיה והיינו דאמר
ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב¹¹ עון עקבי
יסבני עונות שאדם דש בעקביו בעולם
הזה מסובין לו ליום הדין בשעה שיצאו
שלושתן צדקו עליהם את הדין הוא אמר
¹² הצור תמים פעלו [וגו'] ואשתו אמרה
¹³ אל אמונה ואין עול בתו אמרה גדול
העצה ורב העליליה אשר עיניך פקוחות
על כל דרכי וגו' אמר רבי [כמה] גדולים
צדיקים הללו שנודמנו להן שלש מקראות
של צדוק הדין בשעת צדוק הדין תנו
רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי
חנינא בן תרדיון לבקרו אמר לו חנינא
אחי¹⁴ (אחי) אי אתה יודע שאומה זו מן
ביתו וישרפה את היכלו והרגה את חסדיו
קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב
ברבים¹⁵ וספר¹⁶ מונה לך בחיך אמר לו
אומר לך דברים של טעם ואתה אומר
אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש
עולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך
נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים
בתי חלקי ומגורלך יהי גורלי אמרו לא

רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי
בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקד
ש"ת והקיפוהו בחבלי זמורות והציתו בהן
על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמר
לכדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני
עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה ר
תת פך ותכנס [בך] האש אמר להן מה
לצמוני רבי אם אני מרבה בשלהבת ונוט
אמר לו הן השבע לי גשבע לו מיד
ותו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האו
מזומנין הן לחיי העולם הבא "בכה רבי
שנים ברוריא דביתוהו דר' מאיר ברתיה
תבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקב
ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה
אמרה ליה "דשתנא אנא אמר לה מתרה
שפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא
ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר
ל" וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אל

הוֹגָה השם. פ"ה שדורשו צמ"צ אומיות ועושה בו מה שהיה חפץ ורוב העולם מפרשים שהיה קורא צפי' אומיות של שם המיוחד ^ט בצומיות של שאר המציות וזה אין לעשות כדאמר בפסחים ס"פ אלו עוצרין (דף ג.) לא כשאני נכתב אני נקרא אני נכתב צ"ה ונקרא צמ"צ ונראה לה' ^י שאין להוציר אף אומיות ויהיה כמו שרגילין העולם שה' י"ה הוא שם המיוחד ועוד נראה להר"ר אלתרן כי גם אין להוציר א"ד מאדני דהא א"ד מאדני י"ה מהשם אין נמחקין א"ד משד' ז"צ ממצבות נמחקין וכן הגירסא (שנעוטה לה: ושם לה.) בפירוש ר"ח משמע שא"ד מאדני הוא שם כמו י"ה מה' ומיהו נראה לה' להסיר דכיון דלא נמצא בכבוד דמה שהוא נמצא כבוד כספרים יש לומונו שהסופרים כתבוהו כן ולא נמכונו להוציר את השם (ועי' מוס' סוכה דף ה. ד"ה יו"ד: **לְהַתְלַמֵּד** עבר. פ"ה ומיהו הקצ"ה מדקדק כי

ונראה שלא היה כמובן בספרו אלא מאי טעמא איענש הונא כפרהסיא היה ולכן הוצרך לתת טעם אחר: **מה** אתה רואה. שהיה נראה בעיניו שהיה לו לראות נאה דבר מינה או מלאכים או דבר אחר א"י בשביל שהיו שומעין קול האותיות הפורחות ולא היו יודעין מהו: **ואל** יחב"ע עצמו. אור"ת דהיכא שריאים פן יעבירו עובדי כוכבים לעצירה כגון ע"י יסורין שלא יוכל לעמוד בהם אז הוא מזהיר לחבל בעצמו כי הרי"ד רש"י (דף י: טו) גבי ילדים שנשברו לקלון שהטילו ענאם לים (וש"ע תוס' יט"ז דף יז: ד"ה קפ"ג): **וכי** של"מ מאי איבעיד. י"מ שהיה נותן להשליטון מן מס הזונות למספר גוגלותם ולכן היה שואל כי שלמי מה אעשה כי איך אמן מס העולה למספרם וכן יש לפרש בריש פירקא (לעיל דף ז:): שווקים להושיע בהם זונות ולעולם מס ממס אצל רש"י פירש שכל שעה שיעלילו עליו שיסחדם בזמן זה:

היו גורלי אמרו לא
ולכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספר גדול
ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברכים וס"ת מונה
וזמורות והציתו בהן את האור והביאו ספוגין של
א נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך
ה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש
דיו רבי מה אתה רואה אמר להן ^גגליון נשרפין
האש אמר להן מוטב שימלגה מי שנתנה ואל
מרבח בשלהבת ונטל ספוגין של צמר מעל לבך
לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת ונטל ספוגין
קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי
ם הבא ^דבכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה
ז דר' מאיר בר תיה דר' חנינא בן תרדיון הואי
ול זונות שקל תרקבא דדינרי ואול אמר אי לא
דא לא איתעביד לה ניסא אול נקט נפשיה כחד
אנא אמר לה מתרחנא ^המרתחא אמרה לו נפישין
לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אול
תפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדינרא
וביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלת א"ל
ומי

עין משפט
נר מצוה

פד א מיי' פ"ג מהלכות
משונה הלכה [ו] ח:
ב [מיי' פ"ו מהל' דעות
הל' ז שו"ע י"ד סי' קנז
סעיף א צהגה]:

רבינו חננאל

בעונש שהיה באותיותיו
בפרהסיס. שכל ההנהגה
את השם באותיותיו ואין
זו חלק לעונש' וכן נאמר
הדואו להתלמד בדב וכתיב
אלה למד לעשות אבל
למה למד להכין ולהכין
הוא ללמוד בצניעה.
וגורו על אשתו הינה
בענשה משום שהיה שיש
שכל מי שיש
למד למחות ואינו מלמד
תנפס. ועונשה חזק לישב
בקבוק דא"ר יוחנן פעם
אחת עברו בין גדריל
והיו ואמרו כמה נאם
פסיונותיו של רבה זו
היה זיקוקה בפסיונותיו
ומיני דוכתי ע"ז עקב
סבכניו שוכבין
ליום הדין. נענש בנצחאן
מפחו [כל] א' ואמ'
הוא אמר הצור מית
פלו ואז אשתו אמרה
אל אמנה ואין על
ברו אמרה גדול העצה
וחת העליית אשר ענין
פקוחות על כל דרכי
(איש) [בני] האדם ללך
לאיש כדרכיו וכפיו
משליליו: כרכוה בס'ת'
הענין קורא בו ותקפחו
חבלי' זמורות והציתו בהן
אל האור כי: בירורה
בדמותו ד' מאיר בריה
ד' חנניה כן תריון הוא
אמ' ללך לבעלה ואל
מי מלאת דיתבה אחתי
בקבוק של זנות שקל
תקבוק דרעני ואיש
אמ' ישינתו נידה: נאש